

Europa 2020 och dess kopplingar till Värmlands tillväxt och utveckling

EU-kommissionen presenterade 2010 EU:s gemensamma tillväxt och sysselsättningsstrategi, Europa 2020 som ersätter den tidigare Lissabonstrategin. Den finansiella och ekonomiska kris som påverkat stora delar av världsekonomin drabbade även Europa och har orsakat betydande strukturella problem runt om i medlemsländerna. Europa 2020 är EU:s väg ut ur krisen och kommer att styra tillväxtpolitiken det närmaste decenniet. Strategin är ett gemensamt ansvar mellan EU, medlemsstaterna och den lokala och regionala nivån. Den är även av stor vikt för Värmland då den kommande sammanhållningspolitiken kommer att ha tydliga kopplingar till målsättningarna i Europa 2020. För Värmland innebär sammanhållningspolitiken, och särskilt stödet från strukturfonderna, att vi kan förmera angelägna satsningsområden.

Smart och hållbar tillväxt för alla

Kärnan i Europa 2020 är en smart och hållbar tillväxt för alla som ska leda till en positiv utveckling samt till att få fart på medlemsstaternas ekonomier i syfte att skapa ökad tillväxt och fler jobb. Strategin bygger på tre övergripande prioriteringar som är ömsesidigt förstärkande, inom de tre prioriteringarna finns sju huvudinitiativ. Strategin innehåller även fem övergripande mål för sysselsättning, innovation, klimat och energi, utbildning samt social sammanhållning, dessa återkommer vi till.

Smart tillväxt	Hållbar tillväxt	Tillväxt för alla
Innovation Innovationsunionen	Klimat, energi och rörlighet Resurseffektivt Europa	Sysselsättning och kompetens Agendan för ny kompetens för nya arbetstillfällen
Utbildning Unga på väg	Konkurrenskraft Industripolitik i globaliseringens tid	Bekämpning av fattigdom Europeiska plattformen mot fattigdom
Digitala samhället Digitala agendan		

Smart tillväxt – utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation

Innovationsunionen

Syftet är att inrikta forsknings- och utvecklingspolitiken (FoU) samt innovationspolitiken på till exempel klimatförändringar, energi- och resurseffektivitet, hälsa och befolkningsutveckling. Varje länk i innovationskedjan bör stärkas, från grundforskning till marknadsföring.

Unga på väg

Syftet är att utbildningen på alla nivåer ska förbättras, högskolans resultat och internationella attraktivitet ska stärkas, studenters rörlighet ska underlättas och ungas anställningsmöjligheter ska förbättras.

Digitala agendan

Syftet är att bygga upp en enda digital marknad genom höghastighetsinternet och att utnyttja fördelarna med en digital inre marknad för hushåll och företag.

Hållbar tillväxt – främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi

Resurseffektivt Europa

Syftet är att minska koldioxidutsläppen, öka konkurrenskraften och arbeta för större energitrygghet.

Integrerad industripolitik

Syftet är att stödja entreprenörskap, vägleda och hjälpa industrin att hantera globaliseringens utmaningar samt underlätta för företagen att bli mer konkurrenskraftiga och infatta hela värdekedjan.

Tillväxt för alla – stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning

Agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen

Syftet är att modernisera arbetsmarknaden för att minska arbetslösheten och öka arbetsproduktiviteten genom att möjliggöra för att öka människors egenmakt att anpassa sig till efterfrågan på arbetsmarknaden och byta karriär.

Europeisk plattform mot fattigdom

Syftet är att säkerställa ekonomisk, social och territoriell sammanhållning genom att öka medvetenheten om de grundläggande rättigheterna för alla människor.

Europa 2020 övergripande mål

Europa 2020 strategin innehåller fem övergripande mål för sysselsättning, innovation, klimat och energi, utbildning samt social sammanhållning. Varje medlemsstat har sedan brutit ner de övergripande målen på en nationell nivå, med egna nationella mål. De nationella målen kan skilja sig från EU:s mål men de utgår från att de ska bidra till den övergripande måluppfyllelsen. I denna skrift försöker vi att bryta ner målen regionalt, för att på en regional nivå kunna följa vårt bidrag till uppfyllandet av de nationella målen och de övergripande målen för Europa 2020. Den regionala nedbrytningen utgår ifrån att data skall finnas lättillgängligt på den regionala nivån. Detta innebär att vi ibland använder en annan indikator än vad som används av EU eller nationellt. Indikatorn ska dock ha en tydlig koppling till de indikatorer som används nationellt och på EU-nivå.

Utöver att ta fram regionala indikatorer för de övergripande Europa 2020-målen kommer vi att visa Värmlands utgångsläge i förhållande till riket och EU. Nedan presenteras de fem temaområdena samt målsättningen för Europa 2020, nationellt och den regionala mätbarheten. I de fall indikatorn inte överensstämmer med indikatorn för EU kommer en nationell jämförelse att göras för att tydliggöra relationen Värmland–Sverige och Sverige–EU.

Sysselsättning		
Europa 2020 mål	Nationella 2020 mål	Regional indikator
75 % förvärvsfrekvens i åldern 20–64 år	80 % förvärvsfrekvens i åldern 20–64 år	Förvärvsfrekvens i åldern 20–64 år

Forskning och utveckling (FoU)		
Europa 2020 mål	Nationella 2020 mål	Regional indikator
3 % av EU:s BNP ska investeras i FoU	4 % av Sveriges BNP ska investeras i FoU	Näringslivets FoU som andel av BRP

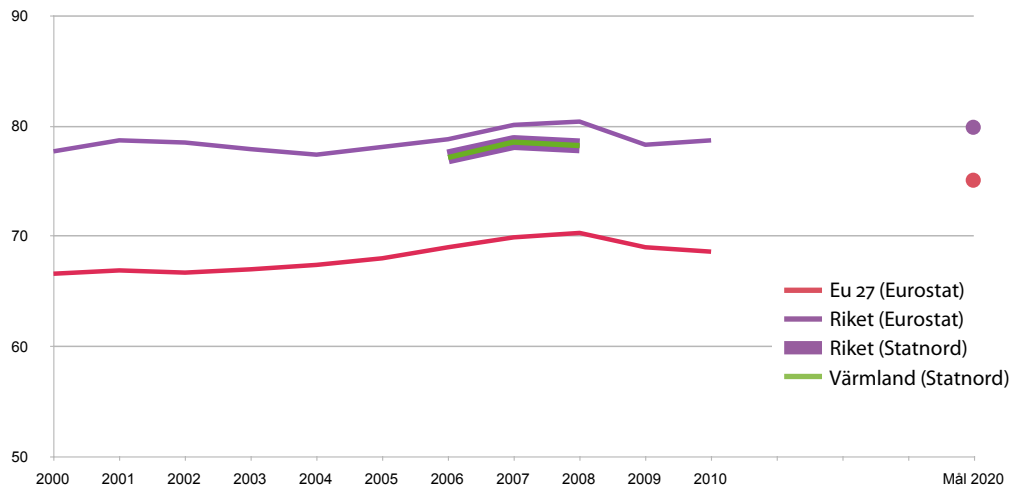
Klimat och energi		
Europa 2020 mål	Nationella 2020 mål	Regional indikator
<ul style="list-style-type: none"> Utsläpp av växthusgaser ska vara 20 % lägre än 1990 20 % av energin skall komma från förnybara energikällor Minskad energiintensitet med 20 % från 2000 	<ul style="list-style-type: none"> Utsläppen av växthusgaser ska vara 17 % lägre än 2005 50 % av energin skall komma från förnybara energikällor Minskad energiintensitet med 20 % från 2008 	<ul style="list-style-type: none"> Utsläpp av växthusgaser (koldioxidekvivalenter) Ej regionalt nedbrytbart Energiintensitet (förbrukade Mwh/miljoner BRP)

Utbildning		
Europa 2020 mål	Nationella 2020 mål	Regional indikator
<ul style="list-style-type: none"> Andelen elever, 18–24 år, som hoppar av skolan i förtid ska vara lägre än 10 % Andelen 30–34-åringar som minst har en tvåårig eftergymnasial utbildning ska uppgå till 40 % 	<ul style="list-style-type: none"> Andelen 18-24-åringar som inte avslutat gymnasialstudier och som inte studerar ska vara mindre än 10 % Andelen 30–34-åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska uppgå till 40-45 % 	<ul style="list-style-type: none"> Andel 20-åringar med fullföljd gymnasial utbildning Andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning, fördelat på kortare än 3-årig och minst 3-årig eftergymnasial utbildning

Fattigdom och social utestängning		
Europa 2020 mål	Nationella 2020 mål	Regional indikator
Antalet människor i riskzonen för fattigdom eller social utestängning ska minska med 20 miljoner personer	Minskning av andelen kvinnor och män utanför arbetsmarknaden (utom heltidsstuderande), samt andelen långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna till betydligt under 14 % senast 2020	Långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna

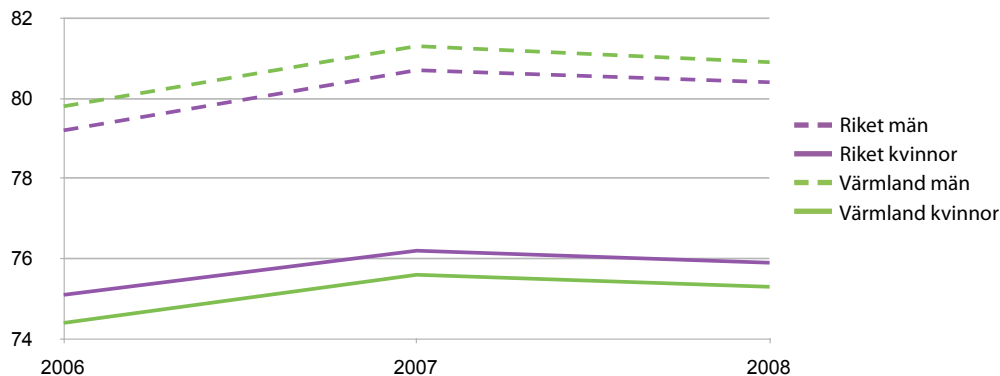
Sysselsättning

Diagram 1: Förvärfrekvens bland befolkningen 20–64 år¹

Källa: Eurostat och Statnord

Diagram 2: Förvärfrekvens bland befolkningen 20–64 år, efter kön

Källa: Statnord

Förvärfrekvensen speglar andelen sysselsatta i en viss åldersgrupp. EU har ett mål om att 75 procent i åldersgruppen 20–64 år ska vara sysselsatt år 2020. Sverige har en högre förvärfrekvens än genomsnittet för EU och har satt ett högre mål med en förvärfrekvens om väl över 80 procent år 2020. I diagram 1 kan vi se att Sverige år 2010, enligt Eurostat, ligger något under målsättningen för 2020. För Värmlands del har gränspendlingen till Norge en stark inverkan på förvärfrekvensen (2,7 procentenheter 2008) och därför används här statistik från Statnord, där gränspendlingen är medräknad. Statnords senaste statistik för förvärfrekvensen är från 2008 och då hade såväl Värmland som riket en förvärfrekvens på 78,2 procent. Nationellt vill man höja förvärfrekvensen för både kvinnor och män till över 80 procent. 2008 var förvärfrekvensen i riket för män 80,4 procent och för kvinnor 75,9 procent. I Värmland var förvärfrekvensen för män 80,9 procent och för kvinnor 75,3. Skillnaden i förvärfrekvens mellan kvinnor och män är större i Värmland än i riket.

¹ Skillnaden mellan statistiken från Eurostat och Statnord beror på skillnader i hur man mäter, exempelvis exkluderar Eurostat boende i studentbostäder, pensionat och sjukhus.

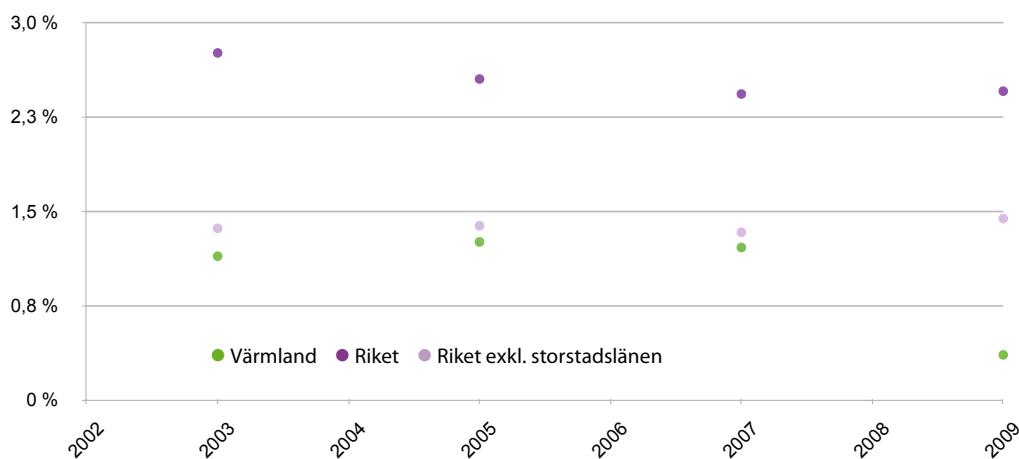
Forskning och utveckling

Diagram 3: Utlägg för FoU som andel av BNP²

Källa: Eurostat

Diagram 4: Det privata näringslivets utlägg för FoU som andel av BNP/BRP³

Källa: Reglab

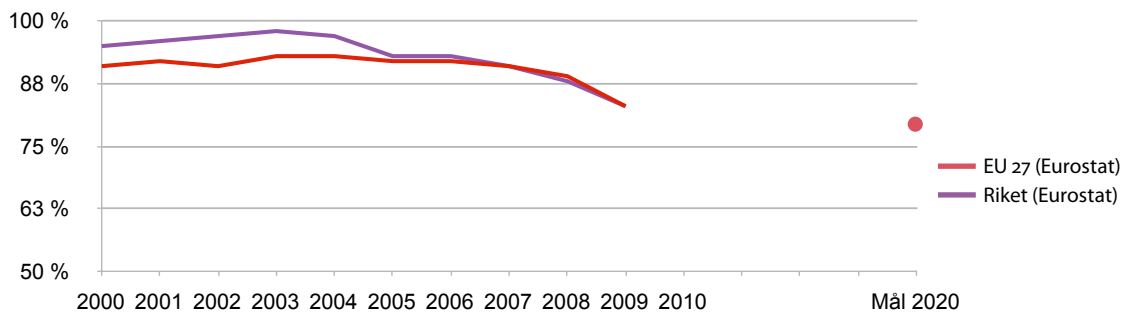
EU:s mål mot 2020 för FoU är att summan av utläggerna ska uppgå till minst 3 procent av BNP. Sverige har ett högre utgångsläge än EU och har satt ett högre mål. 2010 utgjorde utläggerna för FoU i Sverige 3,4 procent och målet mot 2020 är 4 procent. Utläggen i EU som genomsnitt motsvarade 2,0 procent under 2010. De totala utläggerna för FoU är svårtillgänglig data på regional nivå och i Värmland följer vi därför enbart statistiken för näringslivets utlägg för FoU som andel av BRP. I Värmland har vi valt att relatera statistiken till Sverige som genomsnitt samt Sverige som genomsnitt exklusive storstadslänen, då dessa drar upp genomsnittstatistiken för Sverige. Värmland följer utvecklingen för Sverige exklusive storstadslänen väl förutom under 2009 då Värmland tappar i förhållande till Sverige exklusive storstadslänen.

² För EU är det den sammanlagda bruttonationalprodukten, för medlemsländerna är det BNP och för Värmland gäller bruttoregionprodukten.

³ Statistiken finns bara tillgänglig för åren 2003, 2005, 2007 och 2009

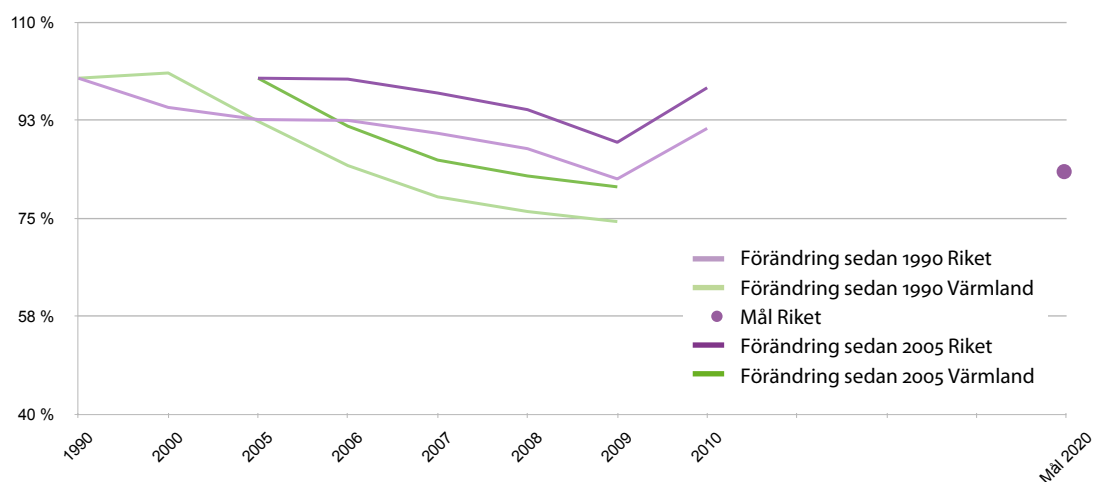
Klimat och energi

Diagram 5: Minskning av växthusgaser i Sverige och EU

Källa: Eurostat

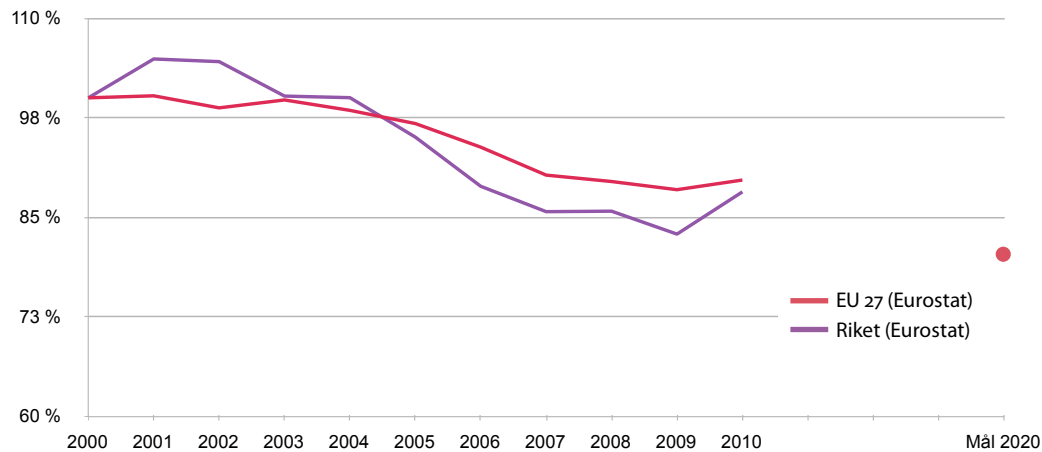
Diagram 6: Minskning av växthusgaser i Sverige och Värmland

Källa: miljomal.se, egen bearbetning

EU:s mål är att utsläppen av växthusgaser 2020 ska ha minskat med 20 procent från 1990 års nivå. 2009 hade både Sverige och EU minskat sina utsläpp med 17 procent. Det mål som Sverige har⁴ är en minskning av växthusgaserna (exklusive de verksamheter som omfattas av systemet för utsläppsrätter inom EU) med 17 procent från 2005 till och med 2020. Utsläppen av växthusgaser har minskat mer i Värmland än i riket både jämfört med 1990 års nivåer och 2005 års nivåer. Här bör man beakta att Värmland har haft en sämre befolkningsutveckling än riket som genomsnitt och att befolkningen påverkar utsläppen av växthusgaser.

⁴ Utöver detta mål finns även ett nationellt mål att Sverige ska minska sina utsläpp av växthusgaser med 40 procent i förhållande till 1990 års nivå.

Diagram 7: Energieffektivisering – minskning av förbrukade kilogram oljeekvivalenter i relation till 1 000 euro BNP

Källa: Eurostat

Diagram 8: Energieffektivisering – minskning av förbrukad el i relation till BNP (MWh/mkr)⁵

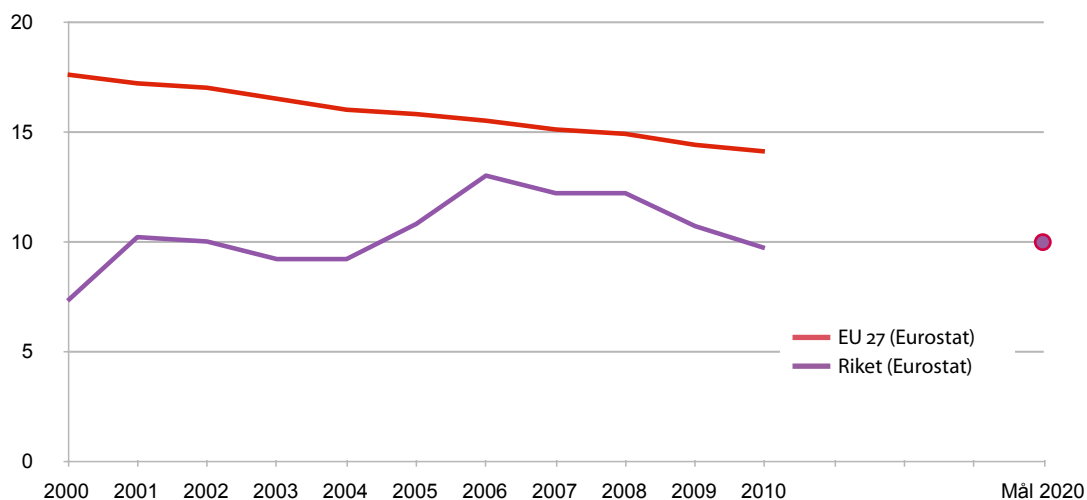
Källa: SCB, egen bearbetning

Från 2000 till 2020 är EU:s mål en energieffektivisering (här är måttet energiintensitet, det vill säga förbrukad energi i relation till mängden produktion) om 20 procent. 2010 hade EU minskat sin energiintensitet med 10 procent jämfört med 2000, Sverige hade samtidigt minskat sin energiintensitet med 12 procent. Sveriges mål är att minska sin energiintensiteten med 20 procent från 2008 års nivå. Tittar man på utvecklingen under 2000-talet för Värmland och riket så är utvecklingen väldigt lik dem emellan.

⁵ På grund av tillgängligheten används i detta diagram löpande data för BNP/BRP detta medför att det blir en skillnad gentemot Eurostat då de använder sig av inflationsjusterad BNP i förhållande till 2000 års nivå.

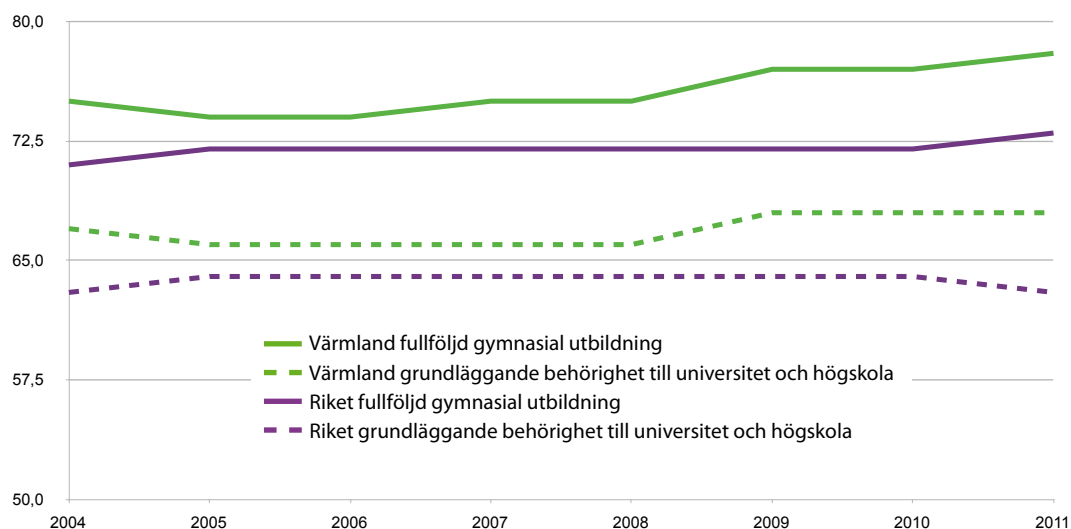
Utbildning

Diagram 9: Avhopp - andelen elever som hoppar av skolan i förtid

Källa: Eurostat

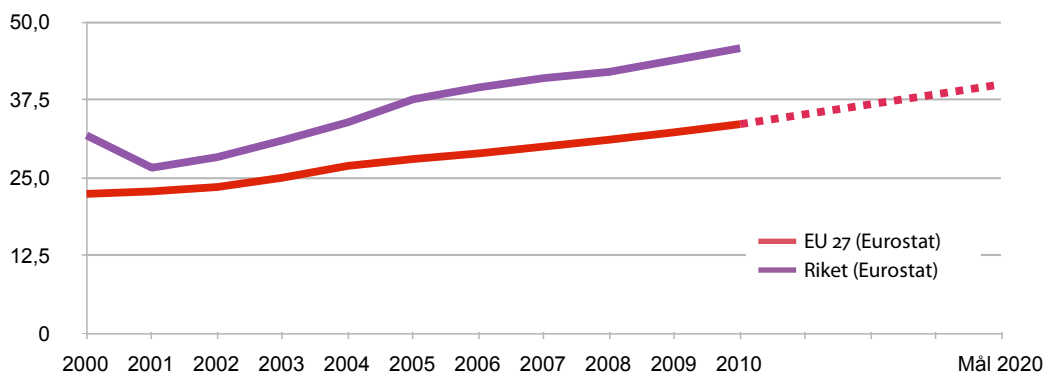
Diagram 10: Andel 20-åringar med fullföljd gymnasial utbildning samt andelen med grundläggande behörighet till universitet och högskola

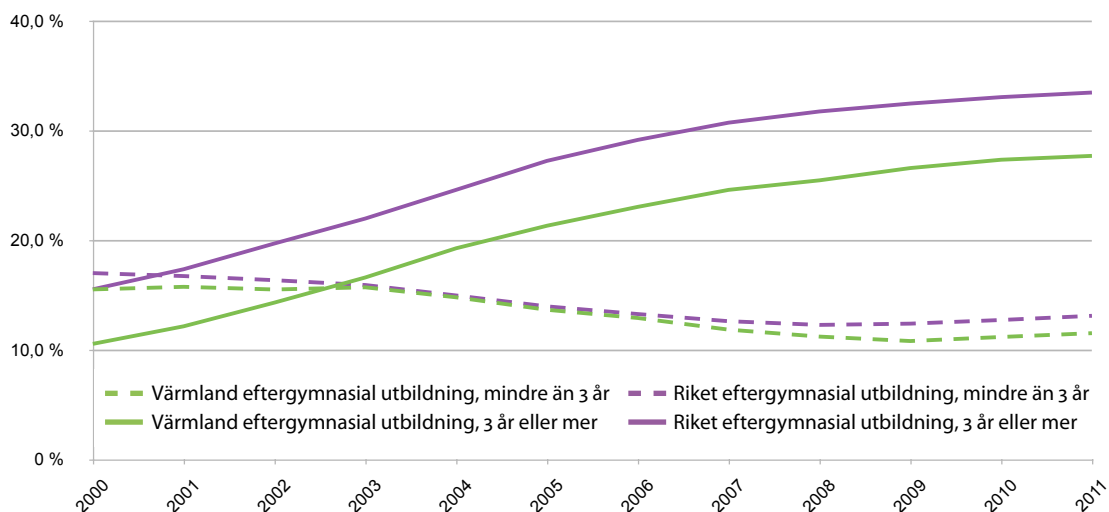
Källa: Skolverket

Såväl Sveriges som EU:s mål är att andelen avhopp från skolan ska vara mindre än 10 procent år 2020. 2010 var andelen avhopp i Sverige 9,7 procent och i EU som genomsnitt var det 14,1 procent. I Värmland har vi valt att följa skolverkets statistik om andelen 20-åringar med fullföljd gymnasial utbildning. Vi kompletterar även denna statistik med andelen 20-åringar som har grundläggande behörighet till universitet och högskola. För alla de uppmätta åren 2004 till och med 2011 har Värmland en högre andel 20-åringar än riket med såväl fullföljd gymnasial utbildning som grundläggande behörighet till universitet och högskola.

Diagram 11: Andel 30–34-åringar med minst tvåårig eftergymnasial utbildning

Källa: Eurostat

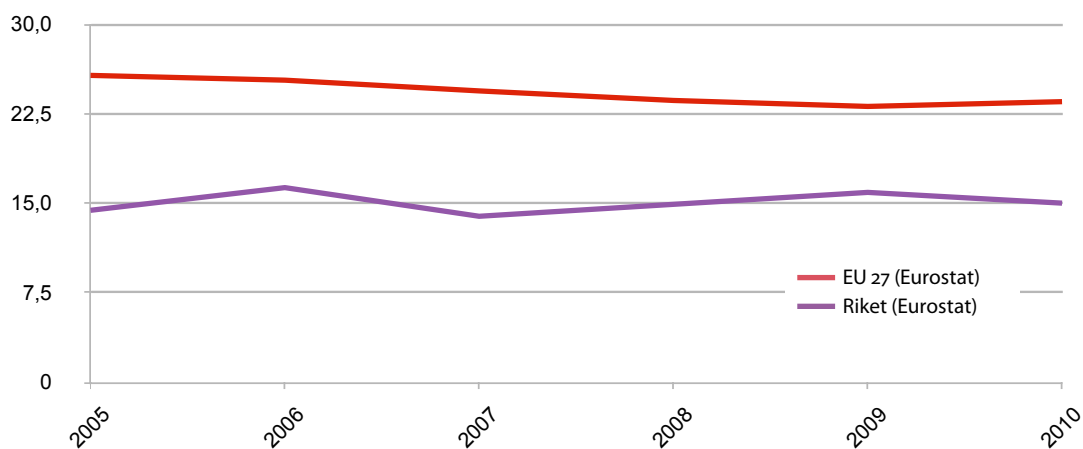
Diagram 12: Andel 30–34-åringar med eftergymnasial utbildning

Källa: SCB, egen bearbetning

EU har ett mål att 40 procent av medborgarna i åldern 30–34 år har en minst tvåårig eftergymnasial utbildning. Sverige har målet att andelen 30–34-åringar med en minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska uppgå till mellan 40 och 45 procent. Under 2010 hade 34 procent av EU:s 30–34-åringar en eftergymnasial utbildning om två år eller mer. Motsvarande siffra för Sverige var då 46 procent, Sverige hade alltså 2010 en högre andel 30–34-åringar med minst en tvåårig eftergymnasial utbildning än vad målsättningen är för 2020. I Värmland följer vi andelen 30–34-åringar med mindre eller mer än treårig eftergymnasial utbildning. Värmland har en lägre andel med eftergymnasial utbildning jämfört med riket som genomsnitt. Värmland har dock följt med utvecklingen i riket väl över tiden. 2011 hade 28 procent av Värmlands 30–34-åringar en treårig eftergymnasial utbildning och 12 procent en eftergymnasial utbildning mindre än tre år. Motsvarande eftergymnasiala utbildningsnivå för rikets 30–34-åringar som genomsnitt var 33 procent mer än treårig och 13 procent mindre än treårig.

Socialt utanförskap

Diagram 13: Andel av befolkningen i risk för fattigdom eller social utestängning

Källa: Eurostat

Diagram 14: Andel långtidsarbetslösa⁶ i befolkningen 16–64 år

Källa: regionfakta.com

⁶ Arbetslösa som varit anmälda på Arbetsförmedlingen i minst 6 månader om de är 25 år eller äldre, och under den tiden inte haft ett arbete eller deltagit i ett program med aktivitetsstöd. Ungdomar under 25 år räknas som långtidsarbetslösa efter 100 dagar.

Diagram 15: Långtidssjukskrivna (60 dagar eller mer) per 1 000 försäkrade

Källa: Försäkringskassan

EU har ett mål om att minska antalet människor som befinner sig i risk för fattigdom eller social utestängning⁷ med 20 miljoner fram till 2020. I Sverige ska man minska andelen kvinnor och män 20–64 år som är utanför arbetskraften (utom heltidsstuderande), långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna till väl under 14 procent 2020. 2010 var det 23,5 procent av befolkningen i EU och 15 procent i Sverige som var i risk för fattigdom eller social utestängning. I Värmland följer vi statistiken för andelen långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna. När det gäller långtidsarbetslösa har Värmland under perioden 1992–2011, med undantag för 2010, haft en lägre långtidsarbetslöshet än riket som genomsnitt. Utvecklingen har dock följt riksutvecklingen ganska väl. Under 2011 var andelen långtidsarbetslösa i Värmland 0,8 procent och i riket 1,0 procent. I Värmland följer antalet långtidssjukskrivna per 1 000 försäkrade väl den utvecklingen som har varit i riket som genomsnitt. De stora skillnaderna återfinns inte mellan Värmland och riket utan mellan kvinnor och män. Kvinnor är långtidssjukskrivna i högre utsträckning än män, i både Värmland och riket.

Vägen ut ur krisen

För att åstadkomma förändring behövs stort fokus, klara mål och tydliga riktmärken. Europa 2020 kommer genomföras genom de redan befintliga samordningsinstrumenten, en tematisk metod och landsrapportering. Först då kommer Europa att hitta vägen ut ur krisen.

⁷ Detta är ett sammanvägt mått och mäts som antalet/andelen personer med 1) en disponibel inkomst understigande 60 procent av den nationella medianen, 2) Materiell deprivation (ekonomisk utsatthet) och 3) personer boende i hushåll med låg arbetsintensitet (understigande 20 procent av den möjliga arbetspotentialen).

KONTAKTUPPGIFTER

NAMN: Bo-Josef Eriksson, epost: bo-josef.eriksson@regionvarmland.se

NAMN: Catrin Huss, epost: catrin.huss@regionvarmland.se

VILL DU LÄSA MERA: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SV_ACT_part1_v1.pdf